

acest scop, căuta să deslășească dramelor sale istorice spațiul mitic al tragediilor antice și, deopotrivă, al imaginației sale. Pe de altă parte, își dădea seama că, mai mult decât în orice formă de artă, în teatru, cu precădere, omul se exprimă ca „zooa politikon”, deci, plin de prezent, cu tot ce aparține prezentului — celui prezent de confuzie politică și ideologică, de meschine patimi, pe care poetul le biciuise în atâtea rinduri, dar și al marilor evenimente politice (războiul de la 1877 era doar un început), pentru care poporul trebuia pregătit și prin arta teatrului. Și, cum altfel, decât prin repunerea istoriei în prezent, prin construcții artistice de o înaltă spiritualitate, astfel încât trecut și prezent să fie ridicate în timpul etern al mitului? Căci, pentru Eminescu, teatrul era o școală de simțire patriotică și civică — ideal moștenit de la pașoptiști —, dar și, mai presus de toate — idealul său — era o modalitate de purificare de cotidian, de ridicare a omului în lumea marilor ficțiuni care sînt miturile și de modelare a sa în contact cu intensitatea de gândire și de trăire a unor caractere complexe și profunde. Cătinind, în scenă, umbre de uriași, în stare să-și strivi sau înălța pe spectator, cu sufletele lor necuprinse...

Eminescu lucra pentru acest ideal și, nemulțumit de rezultat, nu-și putea încheia vreo construcție dramatică; gustul său salva versuri pentru a le publica, în așteptarea puterii crotitoare care trebuia să vină odată cu maturitatea ce și-o dorea cît mai fecundă. Călea era aceea a șlefuirii limbii, Eminescu o știa, asupra limbii trebuia să lucreze — și, prin ea, asupra gândirii —, îndelung, cu răbdare, cu sîrguință, cu neîntreptă luciditate, pentru a o turna „în forme nouă”, ale minții sale, poate și ale vremii — căci spiritul vremii, cum spunea Goethe, e mîi degrabă spiritul celui ce o contemplă. Uneori intuia că n-o să apuce să termine ceva măreț și întreg. *Neformatul* Eminescu avea

această intuiție, căci, într-o poezie postumă (scrisă în 1876), cunoscută sub titlul „Cu gândiri și cu imagini”, închipuia o necropolă clasică, în care doarme un rege ce s-a hăzardat să dea ideilor sale veșminte „prea bogate, fără minte”. Necropola e plină de fragmente de piatră :

„Și, de sfînxuri lungi alec,
Monoliți și propilee,
Fac să crezi că după poartă
Zace-o-ntreagă țară moartă.

Intri-nuntru, sui pe treaptă,
Nici nu știi ce te așteaptă.
Cînd acolo ! sub o faclă
Doarme-un singur rege-n raclă.”

Un rege al năzuințelor spre desăvîrșire...

¹ Vezi : *Repertoriul nostru teatral*, Mihai Eminescu, *Scrieri de critică teatrală*, Cluj, Editura Dacia, 1972, p. 43—50.

² Vezi : G. Călinescu, *Opera lui Mihai Eminescu*, București, Editura pentru literatură, 1969, p. 124.

³ *Despot-Vodă*, Mihai Eminescu, *Scrieri de critică teatrală*, Cluj, Editura Dacia, 1972, p. 134.

⁴ *Junimea*, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Tudor Viauu, *Istoria literaturii române moderne*, București, Editura Casa Școlilor, 1944, p. 226.

⁵ *Repertoriul nostru teatral*, Mihai Eminescu, *Scrieri de critică teatrală*, Cluj, Editura Dacia, 1972, p. 49.

⁶ Vezi : *Moartea lui Constantin Brîncoveanu*, *Revista teatrală* : *Doi surzi și Paza bună trece primejdia rea*, Idem.

⁷ Vezi : *Teatru de vară*, Idem.

⁸ *Revista teatrală* : *Revizorul general*, Idem, p. 75.

⁹ *Revista teatrală* : *Cerșetoarea*, Idem, p. 81.

¹⁰ *Revista teatrală* : *Două orfeline*, Idem, p. 109.

PREMIILE PENTRU DRAMATURGIE ALE UNIUNII SCRITORILOR PE ANUL 1978

Intrunît în a doua jumătate a lunii iunie, juriul Uniunii Scriitorilor a premiat următoarele piese de teatru :

A treia țeară de Marin Sorescu, publicată în numărul 12/1978 al revistei noastre, sub titlul *Dimineața*, la prînz și seara.

Schimbarul la față de Paul Cornel Chitic, publicată în numărul 2 1978 al revistei noastre.

Frumos e în septembrie la Veneția de Teodor Mazilu, apărută în volumul cu același nume, Ed. „Cartea românească”, 1973.